

NOGMAALS: „BOSCH EN WILD”

door

P. BOODT.

De heer J. J. M. Jansen, houtvester bij het Staatsboschbeheer te Assen meent goed te doen om in de Maartaflevering van het Nederlandsche Boschbouwtijschrift eenige opmerkingen te maken over het door mij in de Januari-aflevering van dit tijschrift gepubliceerde artikel, getiteld „Bosch en Wild” en hieromtrent het standpunt van een boschbouwer-niet-jager te plaatsen naast dat van den boschbouwer-jager.

Ik betreur dit, omdat aldus de indruk gevestigd zou kunnen worden, alsof de boschbouwwereld in twee kampen zou zijn verdeeld, nl. dat der jagers en der niet-jagers, hetgeen toch in werkelijkheid niet het geval is. Schrijver dezes nl. zou niet weten onder welken groep zich te moeten rangschikken, want onder een jager wordt verstaan iemand die de jacht beoefent, hetgeen bij mij niet het geval is, omdat ik ongeveer 15 jaar geleden het geweer aan den wand heb gehangen. Indien de geachte schrijver echter tot de groep boschbouwer-jager rekent die personen, die kennis van de jacht hebben en tot oordeelen daarover bevoegd mogen worden geacht, dan schaar ik mij met trots aan deze zijde en zal in deze kwaliteit op het artikeltje van den heer Jansen ingaan.

In hoofdzaak komen de opmerkingen hierop neer dat het den schrijver uit mijn artikel niet duidelijk is geworden, „dat in het belang van een rationeel blijvend boschbedrijf een „zekere matige wildstand noodzakelijk is en verder dat „slechts in dit geval het bosch voor boschbouwer en jager „een harmonisch biologisch geheel zal beteekenen”.

Vooraf moge ik opmerken, dat ik het woord „noodzakelijk” in mijn artikel niet genoemd heb; ik heb toch uitdrukkelijk als mijn meening te kennen gegeven, dat in het belang van een rationeel blijvend boschbedrijf de desiderata van den boschbouwer kunnen zijn een wildstand, waarvan de sterkte afhankelijk is van de wildsoort, van den ouderdom en de uitgestrektheid der bosschen, alsmede van de hoedanigheid van den boschgrond. Na deze rechtzetting zal ik thans overgaan tot het zakelijke betoog en trachten te bewijzen:

1e. dat in het belang van een rationeel blijvend boschbedrijf een zekere matige wildstand wenschelijk is,

2e. dat slechts in dit geval het bosch voor boschbouwer en jager een harmonisch biologisch geheel zal beteekenen.

ad. 1. Voor de Hollandsche bosschen is dit bewijs m.i. al zeer gemakkelijk te leveren. Want de waarde van een belangrijk gedeelte onzer bosschen wordt in ons zeer dicht bevolkte land in hoofdzaak bepaald als recreatie-oord en nu is het wél een algemeen bekend feit, dat 90 % der wandelaars gaarne dierlijk leven in de bosschen zien.

Aan deze zeer verklaarbare neiging is het dan ook toe te schrijven, dat bijna in alle stads-bosschen of parken hertenkampen, eenden- en karpervijvers, enz. voorkomen; ik wijs o.m. op het Asserstadsbosch, het Haagsche Bosch, de Alkmaarder- en Haarlemmerhout, enz.

Zijn de bosschen meer afgelegen en uitgestrekt dan zijn de wildarme en trekken vele bezoekers. Voorbeelden: de Hoog-Soerensche bosschen, (herten, reeën, wilde zwijnen), de bosschen van Montferland (reeën, hazen), het Planken Wambuis (herten, reeën), de Hooge Veluwe, enz. Het publiek wenscht nu eenmaal afwisseling en gevoelt zich in die bosschen het beste thuis, waar op krommingen der wegen, op in het bosch voorkomende ruimten of graslanden, dierlijk leven te verwachten of te zien is. Ook is het bekend, dat de wildstand, voorkomende in het boschcomplex „het Planken Wambuis”, als oorzaak beschouwd moet worden, dat het *blijvend* behoud van dit boschbedrijf thans vrijwel verzekerd is; het wordt een *rationeel* blijvend boschbedrijf, zoodra maatregelen genomen worden, dat de wildstand intact blijft, waardoor de aantrekkelijkheid van het bosch tot in lengte van dagen behouden blijft. Immers slechts in dit geval zal het bosch voldoen aan de daaraan gestelde eischen n.l. een recreatie-oord van den eersten rang te zijn en te blijven.

Ook in het buitenland trekken de wildrijke bosschen de meeste wandelaars b.v. het Reichswald bij Aken, en vele pensions trachten klanten te lokken door hen bij advertentie er op te wijzen, dat wild in de omgeving voorkomt. De vrij eentonige zuivere fijnsparbosschen worden in den bronstijd der herten meer bezocht dan in andere tijden van het jaar en ik heb zelfs meegemaakt dat eenige „Gasthöfe” ouden van dagen tot een dergelijk bezoek trachtten te animeeren door hen voor te spiegelen, dat naast een goede tafel, „Hirschbrüllen im Saal” te genieten zou vallen. Voor de buitenlandsche bosschen, welke te ver van de bevolkingscentra gelegen en daardoor als recreatieoorden minder in tel zijn, is een matige wildstand gewenscht, omdat de mentaliteit der bevolkingen deze eischt, terwijl in vele gevallen een wildstand de oorzaak is, dat het rendement van het bosch niet onaanzienlijk wordt verhoogd. Ik wijs in dit ver-

band op de boschbezitters die jachtexcursie's formeeren, waaraan jagers uit diverse landen deelnemen. Overigens is men in het buitenland doordrongen van het feit, dat voor een rationeel blijvend doordringen van gepaste wildstand gewenscht is, zoodat ik mij kan ontheven achten van de taak om dit met meer bewijzen te staven.

ad. 2. Mijn opmerking, dat slechts bij het voorkomen van een zekere matige wildstand het bosch voor boschbouwer en jager een harmonisch biologisch geheel zal beteekenen, behoeft m.i. wel geen nadere toelichting. Want het zal toch duidelijk zijn, dat de jager dit niet zal en de boschbouwer niet kan beamen, indien er geen of weinig wild voorhanden is.

Ik zou met het bovenstaande kunnen volstaan, indien niet uit het schrijven van den heer Jansen bleek, dat hij de jacht van zeer geringe economische beteekenis acht en de jagers in een onjuist daglicht plaatst.

Hierdoor toch wordt aan mijn poging om jagers en boschbouwers bij elkaar te brengen afbreuk gedaan, waartegen ik bepaald stelling neem.

De jacht is voor een volkshuishouding wel degelijk van beteekenis. Men denke, behalve aan de geldelijke opbrengsten der meestal hooge jachtpachten en der jachtacten, ook aan de geweer- en patronen-fabricage, aan de fokkerij van jachthonden, aan de bedragen uitgegeven bij drijfjachten, in hotels, pensions, aan het bestaan der vele jachtopzieners, poeliers, etc. De meening van den heer Jansen, dat slechts een bepaalde groep belang heeft bij de jacht, is derhalve onjuist.

Afgescheiden van de algemeene economische beteekenis draagt de jacht ook zeer veel bij tot het behoud en de vermeerdering der nuttige vogels; het toezicht der duizenden jachtopzieners (in ons land plm. 7000), zoowel als de regelmatige wintervoeding van het wild (o.a. van de fazanten) kan in dit opzicht niet hoog genoeg worden aangeslagen.

De schrijver stelt de jagers in een onjuist daglicht, omdat hij als zijn meening te kennen geeft, dat zij de neiging hebben het biologisch evenwicht in de natuur te verstoren. Door den heer Jansen wordt derhalve de natuurliehebber en de jager als een dualisme beschouwd en deze meening wordt geaccentueerd aan het slot van zijn opstel, waarin hij zegt, dat in het boschbedrijf zeer zeker geen plaats is voor een in den loop der tijden vaak tot een bedrijf gedegenereerd jachtvermaak, spottende met een der hoofdpijlers der menschenlijke samenleving, „de eerbied voor het leven”.

Ik ben het direct met den schrijver eens, dat alles wat gedegenereerd is met kracht moet worden geweerd; ook een gedegenereerd boschbedrijf is niet toelaatbaar.

Ik zie echter niet in, wat er op tegen kan zijn, dat uit het jachtvermaak door een goede wetgeving en weidelijke voorschriften een gezond bedrijf geboren wordt. Dit is trouwens reeds jaren het geval in de meeste boschrijke landen (Duitschland, België, enz.) en ik zal hier trachten aan te toonen, dat dit bij ons te lande ook goed mogelijk en voor het behoud van een rationeele wildstand noodig is. Ik ga hierbij uit van de veronderstelling, dat algemeen ingezien wordt, dat bosch en wild bij elkaar hooren, en deze veronderstelling schijnt mij niet meer gewaagd te zijn, nu een boschbouwer-niet-jager, als de heer Jansen, verklaart, dat thans geen enkele boschbouwer meer op het standpunt staat, dat het wild zooveel mogelijk uit het bosch moet worden geweerd.

Het wild is derhalve onafscheidelijk aan het bosch gebonden en zal in normale gevallen bij goede behandeling jaarlijks in aantal toenemen. Ten einde overbevolking van wildsoorten te voorkomen, is het noodig elk jaar dezen aanwas te oogsten, zooals ook de jaarlijksche aanwas van de bosschen geoogst behoort te worden. Voor deze laatste oogst zorgt in een goed geregeld bedrijf de boschbouwer; met de oogst van den aanwas der fauna wordt de jager belast. Nu kan men hierbij een philosophische beschouwing houden en beweren dat de jager uit vermaak, hartstocht, of wat men ook wil, oogst en de boschbouwer uit plichtsbesef, maar dit neemt niet weg, dat er personen *noodig* zijn om den aanwas der fauna doelbewust te oogsten. En dan acht ik het toch beter, dat dergelijk werk toevertrouwd wordt aan personen, die liefde voor de jacht bezitten dan aan lieden die plichtmatig de dieren neerknallen. Want het gaat met den boschbouw en de jacht als met alle andere vakken; slechts zij, die over een voldoende „feu sacré” beschikken, kunnen er uithalen wat noodig is.

De boschbouwer behoort er dankbaar voor te zijn, dat zich voor de oogst van den jaarlijkschen aanwas van het wild een corps deskundige personen beschikbaar stelt, welke personen ook in vele gevallen tot de kenners en liefhebbers der natuur kunnen worden gerekend.

Uitzonderingen komen op elk gebied voor en ik heb er in mijn artikel dan ook op gewezen, dat jagers, die slechts in vuur geraken bij het zien van groote wildstanden, bij de jacht waarop de geweren warm geschoten worden, niet van het echte „Schrot und Korn” zijn.

Groote, bekende natuurliefhebbers zijn heel vaak flinke jagers. Ik noëm hier als voorbeeld den grooten jager Hermann Löns, wiens natuurbeschrijvingen meesterwerken zijn, die de geheele wereld kent. Voorts Dr. Thienemann, den voormaligen wetenschappelijken leider van het vogeltrekstation te Rossitten op de Kurische Nehrung, een

serieus ornitholoog, dien ik jaren geleden als een degelijk en onvermoeid jager leerde kennen. En indien men het tijdschrift „De Nederlandsche Jager” leest, valt het op, dat vooral in de laatste tijden artikelen uit de pen vloeien, welke er op wijzen, dat onder het tegenwoordige jagersgeslacht er velen zijn bij wie de liefde voor de natuur groot is.

Een uiting hiervan vind ik o.m. in de Ned. Jager van 8 December 1934 in een lezenswaardig artikel, getiteld „Jacht en natuurschoon” van Agricola, waaruit ik het volgende citeer :

„Gouden lichtglanzen sprenkelt de zon op het mostapijt, „zij glijden spelend heen en weer langs de gladde beuke- „stammen, als de wind de kleurige bladeren beweegt doet, „waarvan er nu en dan een statig draaiend omlaag dwar- „relt of onderweg hangen blijft aan een zilveren herfstdraad. „De pittige geuren van versch gevallen blad hangen tusschen „de boomen, de frissche herfstlucht prikkelt de longen en „wekt een gevoel van lichamelijk welbehagen, van activiteit „en van ingehouden veerkracht. Daar fluit het door de lucht. „Hoog komen zij over in razende snelheid, de langgestaarte, „fonkelende fazanten. Als meteoren langs den hemel. Oude „rakkers zijn er bij, langgespoorde hanen, die als wreede „sultans over hun harem hebben geheerscht, jonge hanen, „nog wat plomp, doch al even rad op de wicken. Knetterend „vallen schoten. Nu geldt het snel te zijn vóór de schutters, „scherp van oog en vlug van actie. De afstand juist geschat „en tegelijk het geweer aangegooid, zóó, dat het schot juist „is geplaatst voor het doel en er uit gaat als de kolf den „schouder raakt. Hier, daar en ginds vouwt zich een haan „op en stort, door zijn groote snelheid medegevoerd in zui- „vere parabool naar omlaag. Daar liggen zij, de goudglan- „zen van het najaarsbosch over de gladde veeren. Vruchten „van den herfst, rijp om te oogsten, doch slechts te plukken „voor den actieven, vluggen schutter”.

Indien de jaarlijksche oogst der fauna aan goede jagers, met open oog voor de natuur, toevertrouwd wordt, is de jacht in goede handen en heeft de boschbouwer de beste waarborgen, dat bij dergelijke jagers ook de belangen van het bosch veilig zullen zijn. Dit was ook de meening van „Van Schermbeek” en het is dan ook om dezen reden dat ik onzen grooten leermeester aangehaald heb. Ik moet er echter tegen op komen, dat gevaarlijk geweest is de uitspraak van Van Schermbeek uit zijn tijd te lichten en in den tegenwoordigen tijd te plaatsen. Want zij, die, zooals ondergeteekende, het groote voorrecht hebben gehad om tot zijn leerlingen te behooren, weten, dat de opvattingen van Van Schermbeek omtrent natuurstudie en natuurbescherming zijn tijd ver vooruit waren en in het huidige kader nog zouden passen.

Zeer zeker zou Van Schermbeek, evenals ondergeteekende dit doet, zich aansluiten bij den wensch van den heer Jansen dat binnen niet te langen tijd „de Natuurbescherming” als leervak haar intrede moge doen en dat als onderdeel van dat vak, ook de jachtwetenschap moge worden gedoceerd.

UIT DE DAGBLADEN.

Algemeen Handelsblad, 23 Februari 1935.

DE HOUTSCHEPEN VOOR SOVJET-RUSLAND.

Patentschip type „Amsterdam”.

Men schrijft ons:

Naar aanleiding van de opdracht door de Sowjet-Republiek aan de N.V. Nederlandsche Scheepsbouw-Maatschappij voor den bouw van twee houttransportschepen van 3500 ton, welke volgens een nieuw patent geconstrueerd zullen worden, is ons van verschillende zijden gevraagd, omtrent de nieuwe constructie iets naders mede te deelen, aan welk verzoek wij hierbij voldoen.

Het ontwerp van het patentschip „Amsterdam” type, dankt zijn ontstaan aan besprekingen, die eenige jaren geleden gevoerd werden tusschen de N.V. Bruynzeel's Fabrieken en de N.S.M. De firma Bruynzeel overwoog toen de aanschaffing van een schip voor aanvoer van het door haar benoodigde hout en wilde de verscheping van dit hout doen plaats hebben in vierkante pakketten. Een gewoon schip leent zich daartoe niet goed en daarom vroeg de firma Bruynzeel de N.S.M., een schip te ontwerpen, dat als het ware geheel vierkante ruimen had, die, wanneer de luiken waren afgenomen, van boven geheel geopend zouden moeten zijn.

Na talloze besprekingen ontstond een ontwerp van een schip, waarvan de luiken over de breedte van het schip even groot waren als de breedte van de ruimen. Bovendien werden dubbele scheepswanden geprojecteerd om voldoende draagvermogen te krijgen. De buitenste scheepswanden staan bij het „Amsterdam”-type niet verticaal, doch eenigszins schuin, zoodat het schip aan dek breeder is dan aan den bovenkant kim. Voor houtboten, die alle deklast varen, zijn daardoor de volgende voordeelen ontstaan:

1. Bij deklast en dus bij geladen schip is de breedte groot, waardoor betere stabiliteit wordt verkregen; een voorname factor bij houttransportschepen.

2. In onbeladen toestand, in welke conditie vrachtschepen te veel stabiliteit hebben, vooral als zij naar verhouding een groote breedte hebben, wordt dit bezwaar opgeheven door de geringere breedte op de onbeladen lastlijn.

Verder kan de ruimte tusschen de dubbele wanden als waterballastruimte gebruikt worden, waardoor het zwaartepunt der balast hooger komt te liggen dan bij een gewoon schip, hetgeen eveneens de te groote stabiliteit gunstig beïnvloedt.

3. Tenslotte is het groote voordeel van het nieuwe type, dat men bij geopende luiken een geheel open vierkante ruimte krijgt, waardoor het laden, stuwen en lossen van de lading sneller en dus goedkooper kan geschieden. Voor stortladingen eigent het „Amsterdam”-type zich ook buitengewoon goed.

Het octrooi voor den nieuwen scheepsvorm staat ingeschreven ten name van den heer C. Bruynzeel Sr. en de N.V. Nederlandsche Scheepsbouw-Maatschappij gezamenlijk.

Ongetwijfeld zullen de schepen, die binnenkort op de Amsterdamsche werf op stapel zullen worden gezet, groote belangstelling in reederskringen ontmoeten.